

UCHWAŁA

Dnia 10 czerwca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Przesławski (przewodniczący)

SSN Jan Majchrowski (sprawozdawca)

SSN Piotr Sławomir Niedzielak

Protokolant Marta Brzezińska

w sprawie prokurator Prokuratury Rejonowej w K. A. M.
po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej
na posiedzeniu w dniu 10 czerwca 2021 roku
zażaleń pełnomocnika oskarżycielki prywatnej oraz oskarżycielki prywatnej
od uchwały Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 1 lutego
2021 roku, sygn. akt PK I SD (...) w przedmiocie niewyrażenia zgody na
pociągnięcie prokurator A. M. do odpowiedzialności karnej za czyn z art. 212 § 1 i 2
kk w zw. z art. 12 kk
na podstawie art. 439 § 1 pkt 2 kpk w zw. z art. 135 § 11 w zw. z art. 171 pkt 1
ustawy z 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze

uchwalił

uchylić zaskarżoną uchwałę i sprawę przekazać Sądowi
Najwyższemu w Izbie Dyscyplinarnej Wydziałowi Pierwszemu do
ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pismem datowanym na dzień 11 stycznia 2019 roku, pełnomocnik
oskarżycielki prywatnej J. J. r. pr. S. B. skierował do Sądu Dyscyplinarnego przy
Prokuratorze Generalnym wniosek o zezwolenie na pociągnięcie do
odpowiedzialności karnej prokurator Prokuratury Rejonowej w K. A. M. w związku z
wniesionym prywatnym aktem oskarżenia za czyn mający polegać na tym, że w

okresie od końca stycznia 2017 roku do dnia 7 marca 2017 roku w G., działając wspólnie i w porozumieniu z inną ustaloną osobą, z góry powziętym zamiarem, za pomocą środków masowego komunikowania, pomówiła J. J., pełniącą funkcję Prokuratora Rejonowego w G. o takie postępowanie, które mogło poniżyć ją w opinii publicznej oraz narazić na utratę zaufania potrzebnego dla pełnienia funkcji Prokuratora Rejonowego w ten sposób, że w piśmie skierowanym do Prokuratora Generalnego, przekazanym również do redakcji Dziennika (...), w celu jego rozpowszechnienia oraz w rozmowie bezpośredniej z dziennikarzem J. W. podała nieprawdziwe informacje o zastraszaniu przez J. J. podległych jej prokuratorów postępowaniami dyscyplinarnymi, podnoszeniu na nich głosu, stosowaniu mobbingu oraz wyrażaniu negatywnych opinii nieznajdujących pokrycia w codziennym wypełnianiu obowiązków przez poszczególnych prokuratorów, a także o nienależytym wypełnianiu obowiązków Prokuratora Rejonowego, to jest o przestępstwo z art. 212 § 1 i 2 kk w zw. z art. 12 kk.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek, obrońca prokurator A. M., prokurator M. G. wniósł o podjęcie uchwały o niewyrażeniu zgody na pociągnięcie prokurator A.M. do odpowiedzialności karnej. Prokurator A. M., w swoim pisemnym oświadczeniu poparła stanowisko obrońcy.

Uchwałą Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z dnia 1 lutego 2021 roku, sygn. akt PK I SD (...), odmówiono wyrażenia zgody na pociągnięcie prokurator A. M. do odpowiedzialności karnej oraz orzeczono o kosztach postępowania. Podstawą niewyrażenia zgody na uchylenie jej immunitetu był zasadniczo brak dowodów i okoliczności uzasadniających, że działała ona z zamiarem zniesławienia, w sprawie zaś wystąpiły podstawy do zastosowania zasady *in dubio pro reo*.

Zażalenie na tę uchwałę wniósł pełnomocnik oskarżycielki prywatnej, zaskarżając ją w całości. Postawił on zarzut rażącego naruszenia przepisów postępowania, polegającego na bezpodstawnym uznaniu, iż w sprawie brak było podstaw do uchylenia immunitetu obwinionej prokurator A. M., wobec braku dowodu istnienia znamion czynu zabronionego skodyfikowanego w art. 212 kk, co stanowiło błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za postawę uchwały mający

wpływ na jego finalną treść. Skarżący wniósł o zmianę zaskarżonej uchwały poprzez wyrażenie zgody na pociągnięcie prokurator A. M. do odpowiedzialności karnej.

Zażalenie na tę uchwałę wniosła także pokrzywdzona, zaskarżając ją w całości. Postawiła ona zarzuty:

- obraży przepisów postępowania, mającej wpływ na treść orzeczenia, a to art. 424 § 1 pkt 1 kpk w zw. z art. 171 pkt 1 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 roku Prawo o prokuraturze (dalej: pop) w zw. z art. 135 § 14 pop, polegającej na niewskazaniu, jakie fakty Sąd Dyscyplinarny uznał za udowodnione lub nieudowodnione oraz na jakich oparł się dowodach uznając, iż celem działania prokurator A. M. nie było zniesławienie ówczesnego Prokuratora Rejonowego w G. – J. J. za pomocą środków masowego przekazu, a jedynie wdrożenie kontrolnego postępowania służbowego w sytuacji, gdy sąd ten uznał, iż *„treści zawarte w anonimowym piśmie skierowanym do Prokuratora Generalnego, przekazanym także do redakcji Dziennika [...] poniżały J. J. w opinii publicznej oraz narażały ją na utratę zaufania potrzebnego dla zajmowanego w tym czasie stanowiska Prokuratora Rejonowego”*, a także uznał, iż zawarte w tymże anonimowym piśmie stwierdzenia były nieprawdziwe;

- obraży przepisu postępowania, mającej wpływ na treść orzeczenia, a to art. 135 § 5 pop, polegającej na błędnym uznaniu, iż jedynie prawdopodobieństwo bliskie pewności popełnienia przez prokuratora czynu zabronionego uprawnia sąd do wyrażenia zgody na pociągnięcie go do odpowiedzialności karnej oraz na nieuprawnionym wnikaniu w ocenę zachowania prokurator A. M. i motywów jakimi się kierowała przesyłając anonimowe pismo zniesławiające wnioskodawcę do redakcji Dziennika (...), a w konsekwencji ustalaniu, czy czyn zarzucany prokuratorowi prywatnym aktem oskarżenia był czynem zawinionym w sytuacji, gdy stosownie do złożonego wniosku sąd dyscyplinarny nie był uprawniony do orzekania co do winy prokurator A. M., a jedynie w kwestii zezwolenia na pociągnięcie tego prokuratora do odpowiedzialności karnej, a dla wydania przez sąd dyscyplinarny uchwały zezwalającej na pociągnięcie prokuratora do

odpowiedzialności karnej wystarczające jest, aby zachodziło dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez niego przestępstwa;

- błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mającego wpływ na treść tego orzeczenia, polegającego na tym, iż sąd dyscyplinarny zaniechał dokonania wnikliwej i kompletnej oceny materiału dowodowego, oceniając w uzasadnieniu uchwały zgromadzone dowody w sposób dowolny i wybiórczy, co skutkowało wyprowadzeniem z nich błędnego wniosku, iż materiał ten nie wzbudził przekonania co do popełnienia przez prokuratora czynu zabronionego objętego wnioskiem w stopniu prawdopodobieństwa bliskim pewności, podczas gdy kompleksowa analiza materiału dowodowego uwzględniająca zasady prawidłowego rozumowania oraz wskazania wiedzy i doświadczenia życiowego prowadzi do wniosku, że skoro sąd dyscyplinarny ustalił, iż nieprawdziwe treści zawarte w anonimowym piśmie skierowanym do Prokuratora Generalnego, przekazanym także do redakcji Dziennika (...) poniżały J. J. w opinii publicznej oraz narażały ją na utratę zaufania potrzebnego dla zajmowanego w tym czasie stanowiska prokuratora rejonowego, a jednocześnie prawdopodobieństwo, że autorem anonimowego pisma jest prokurator A. M. graniczy z pewnością oraz że odręczne zapisy w adresie koperty wysłanej do redakcji Dziennika (...) prawdopodobnie zostały nakreślone przez wymienioną, to zachodzi dostatecznie uzasadnione podejrzenie popełnienia przez nią przestępstwa, co w konsekwencji nie upoważniało sądu dyscyplinarnego do odmowy udzielenia zgody na pociągnięcie wskazanego prokuratora do odpowiedzialności karnej.

Oskarżycielka prywatna wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Dyscyplinarnemu przy Prokuratorze Generalnym.

W pisemnej odpowiedzi na zażalenia, obrońca prokurator A. M. wniósł o pozostawienie bez rozpoznania zażalenia oskarżycielki prywatnej, jako wniesionego przez osobę nieuprawnioną, a także o nieuwzględnienie zażalenia jej pełnomocnika i utrzymanie zaskarżonej uchwały w mocy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zaskarżona uchwała podlegała uchyleniu z uwagi na wystąpienie bezwzględnych przyczyn odwoławczych wskazanych w art. 439 § 1 pkt 2 i 4 kpk. W tym względzie Sąd Najwyższy zobowiązany był, w związku z zainicjowaniem postępowania odwoławczego, do wzięcia pod uwagę tego uchybienia z urzędu, poza granicami rozpoznania środków zaskarżenia.

W wyniku nowelizacji art. 27 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 roku o Sądzie Najwyższym (dalej: usn) oraz art. 145 pop, dokonanej na mocy ustawy z dnia 20 grudnia 2019 roku, która to nowelizacja weszła w życie 14 lutego 2020 roku, zmieniła się właściwość sądów rozpoznających wnioski o wyrażenie zgody na pociągnięcie prokuratora do odpowiedzialności karnej. Od dnia 14 lutego 2020 roku sądem właściwym do rozpoznania takiego wniosku, zgodnie z art. 27 § 3 pkt 2 lit. b usn jest Wydział Pierwszy Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 27 § 4 pkt 1 usn, zażalenie na uchwałę wydaną przez sąd I instancji rozpoznaje Wydział Drugi Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 145 § 1a pop, w pierwszej instancji orzeka sąd w składzie jednego sędziego Sądu Najwyższego, zaś w drugiej instancji w składzie trzech sędziów Sądu Najwyższego. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że zmiana tejże właściwości weszła w życie 14 lutego 2020 roku i w tym względzie nie wprowadzono żadnych przepisów przejściowych. W kwestii tej wypowiedział się Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej w składzie siedmiu sędziów, w postanowieniu z dnia 26 maja 2020 roku, sygn. akt II DZP 1/20 (LEX nr 3082409), stawiając następującą tezę: *„Wobec dokonanych z dniem 14 lutego 2020 r. zmian ustawowych, wszystkie sprawy nierozpoznane do tego dnia, w Wydziale Pierwszym Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego, zainicjowane zażaleniami właściwych podmiotów na wydane w pierwszej instancji uchwały w przedmiocie zezwolenia na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratorów, asesorów prokuratorskich (odpowiednio sędziów i asesorów sądowych) powinny zostać przekazane do rozpoznania według właściwości Wydziałowi Drugiemu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego. Natomiast wszystkie sprawy o zezwolenie na pociągnięcie do odpowiedzialności karnej prokuratorów, asesorów prokuratorskich (odpowiednio sędziów i asesorów sądowych) nierozpoznane do tego dnia (w pierwszej instancji) przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym (odpowiednio przez sądy dyscyplinarne przy sądach apelacyjnych) powinny być*

przekazane według właściwości do rozpoznania Wydziałowi Pierwszemu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego.”

Zaskarżona uchwała wydana została przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym w składzie trzech sędziów w dniu 1 lutego 2021 roku. W związku z tym uznać należało, że uchwała ta dotknięta była uchybieniami co do właściwości sądu, jak również sąd był nienależycie obsadzony, bowiem winien orzekać w składzie jednego sędziego Sądu Najwyższego. Zgodnie z art. 439 § 1 pkt 2 i 4 kpk, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów oraz wpływu uchybienia na treść orzeczenia sąd odwoławczy na posiedzeniu uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli: sąd był nienależycie obsadzony lub którykolwiek z jego członków nie był obecny na całej rozprawie; sąd niższego rzędu orzekł w sprawie należącej do właściwości sądu wyższego rzędu. W niniejszej sprawie doszło więc do wystąpienia bezwzględnych przesłanek odwoławczych określonych w art. 439 § 1 pkt 2 i 4 kpk, a przepis ten należało stosować w postępowaniu immunitetowym prokuratorów odpowiednio w oparciu o art. 135 § 11 w zw. z art. 171 pkt 1 pop. Stąd zaskarżona uchwała została przez Sąd Najwyższy uchylona i przekazana do rozpoznania Wydziałowi Pierwszemu Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego w składzie jednego sędziego Sądu Najwyższego, jako sądowi właściwemu na chwilę obecną do rozstrzygnięcia w niniejszej sprawie w pierwszej instancji. Analogiczne stanowisko Sąd Najwyższy w Izbie Dyscyplinarnej zajął w uchwałach: z dnia 8 września 2020 roku, sygn. akt II DO 45/20 (niepubl.); z dnia 23 września 2020 roku, sygn. akt II DO 47/20 (niepubl.).

Rozstrzygnięcie o dopuszczalności zażalenia pokrzywdzonej, jak również o zasadności zarzutów stawianych w obydwu zażaleniach, mając na względzie wystąpienie uchybień stanowiących bezwzględne przyczyny odwoławcze, a co za tym idzie konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia wyłącznie z tych względów, na obecnym etapie postępowania było przedwczesne. W związku z tym, w oparciu o art. 436 kpk w zw. z art. 135 § 11 w zw. z art. 171 pkt 1 pop odstąpiono od rozpatrzenia zarzutów podnoszonych w niniejszej sprawie w złożonych środkach odwoławczych. Nadto okoliczności podnoszone w pisemnych stanowiskach stron postępowania winny być wyjaśnione w toku postępowania przed sądem *meriti*. Na

obecnym etapie postępowania drugoinstancyjnego brak było podstaw do rozważania tych okoliczności, mając na względzie charakter postępowania immunitetowego oraz możliwe w sprawie rozstrzygnięcia.

Mając na uwadze powyższe orzeczono jak w sentencji.